

MEI 1962
11e JAARGANG

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. (070) 11 98 43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Congres 1963	Blz. 71
Mammoetwet en Humanistisch Verbond	" 71
Vrouwengroepen	" 71
Steunfonds Stichting Praktisch Humanisme	" 71
Conferentie met buitenlandse studenten	" 71
Emigratiecommissie	" 71

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag te Rotterdam	" 72
----------------------	------

HUMANITAS

Opening dependance kinderruis "Ellinchem"	" 72
Kaderblad "Humanitas"	" 72
Proefschrift mevrouw M. Rood-de Boer	" 73
Opening pensioentehuis voor bejaarden te Hengelo	" 73
Nieuwe afdelingen	" 73
Nieuwe aanstellingen	" 73
Loterij "Actie Flip"	" 73
Collecte te Rotterdam	" 73
Rapport Commissie "Onderdak"	" 73

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Paas-weekend	" 73/74
--------------	---------

HUMANISTISCH THUISFRONT

Het blad "Ego"	" 74
----------------	------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Maandblad "Vernieuwing"	" 74
-------------------------	------

HUMANISTISCH CENTRUM "MENS EN WERELD"

Jaarverslag over 1961	" 74
-----------------------	------

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.	" 75
---	------

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Rekenschap	" 75
------------	------

INTERNATIONAAL NIEUWS

The International Humanist and Ethical Union
Congres te Oslo

Blz. 75/76

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Opening dependance Ellinchem (Het Vrije Volk) " 77/78

Opening Verzorgingscentrum Bejaarden in Hengelo
(Hengelo's Dagblad) " 78

Een gezamenlijke dodenherdenking in Utrecht
(Het Utrechts Nieuwsblad) " 79

Centrum Staatskundige Vorming over subsidie kerkenbouw
(Het Vrije Volk) " 79/80

Reactie op brief van Generale Synode inzake geestelijke vorming
op de openbare school
(De Tijd-Maasbode en Het Zeeuws Dagblad) " 80/81

Subsidie Thuisfront in de Raad van Boxmeer
(Het Dagblad voor Oost-Noord-Brabant) " 81/82

Buitenkerkelijkheid onder studenten en academici
(De Tijd-Maasbode) " 83/84/
85

Humanistische rubrieken
(Het Arnhems Dagblad) " 85/86
(Het Parool) " 86

Bevrijdend Denken over verhouding Vrije Gedachte en Humanistisch
Verbond " 86/87

Bijlage

Jaarverslag over 1961 van het Humanistisch Centrum "Mens en
Wereld" " 88/89/
90

HUMANISTISCH VERBOND

Congres 1963

Het congres van het Humanistisch Verbond zal in Leiden gehouden worden en wel op 20 en 21 april 1963. De Stadsgehoorzaal, die gedurende de komende maanden een uitgebreide restauratie en modernisering ondergaat is daarvoor reeds besproken.

Mammoetwet en Humanistisch Verbond.

Over de bemoeiingen van het H.V. met deze wet over een reeks van jaren is een samenvatting verschenen, welke aan de gemeenschappen werd rondgezonden. Ook in "Kader", het blad voor functionarissen zal dit overzicht in het mei-juninummer worden afgedrukt.

Vrouwengroepen.

Het aantal gemeenschappen, dat over afzonderlijke vrouwengroepen beschikt, neemt voortdurend toe. Naast het gezelligheidskarakter wordt grote aandacht besteed aan inleidingen, welke vooral voor vrouwelijke leden van belang kunnen zijn. Opmerkelijk is tevens, dat daar, waar deze groepen reeds enkele tijd bestaan, zij ook een rol spelen in de samenleving, zoals in wijkraden en commissies voor huishoudelijke voorlichting.

Steunfonds Stichting Praktisch Humanisme.

De resultaten van de maart-actie voor dit fonds zijn zeer goed te noemen. Met trots kon het bestuur dan ook mededelen, dat op 1 mei een totaal aan giften over 1962 was binnengekomen van ruim f. 77.000.--. Verwacht wordt, dat aan het eind van het jaar een ton voor de geestelijke verzorging ter beschikking zal zijn.

Conferentie met buitenlandse studenten.

Zoals reeds eerder gemeld, vond er een conferentie plaats met buitenlandse studenten, in hoofdzaak met diegenen die studeren aan het Institute for Social Studies in Den Haag. Deze conferentie werd gehouden in Wassenaar in de jeugdherberg "De Haven" en vond plaats van vrijdagavond 18 tot zondagmiddag 20 mei. Het thema was "The function of the intellectual in the young nations". Inleidingen werden gehouden door dr. Kwee Swan Liat, mr. dr. H.J. Roethof en drs. J. Koopman. De conferentie stond onder leiding van dr. J.P. van Praag.

Emigratiecommissie.

Het lid van deze commissie, Mej. M.E. ter Heege, zal op uitnodiging van de Nederlandse Emigratie Dienst eind van dit jaar een oriëntatiereis maken naar Nieuw-Zeeland en Australië. Daarbij zal zij gelegenheid hebben de contacten, die reeds jarenlang met vele Nederlandse emigranten van buitenlandse huize bestaan door een bezoek te verstevigen.

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag te Rotterdam.

Op zondag 13 mei organiseerde Socrates haar voorjaarslanddag in het conferentie-oord "De Tempel" in voormalig Overschie.

Onderwerpen waren die van het aanstaande congres van de I.H.E.U. te Oslo te weten: "Naar een rijpe persoonlijkheid" en "Vrijheid in een georganiseerde wereld".

Sprekers waren: Dr. D. H. Prins (naar een rijpe persoonlijkheid)

en Drs. P. Thoenes (Vrijheid in een georganiseerde wereld.

Voorzitter was: Prof. Dr. L.G. van der Wal.

Aan de bijeenkomst namen ongeveer 60 personen deel.

De discussie was bijzonder geanimeerd.

-o-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Opening dependance kinderhuis "Ellinchem".

Op zaterdag 29 mei heeft de burgemeester van Rheden, Mr. J.P. Drost, met de zeer voldane voorzitter, Mr. M. Knap aan zijn zijde en en menigte belangstellenden in zijn gehoor, het tweede kinderhuis: "Klein Ellinchem" te Ellekom geopend. Het tehuis is opgezet als dependance van "(Groot)Ellinchem" en biedt plaats aan 13 kinderen en twee leidsters.

Van buiten een degelijk negentiende-eeuws bouwwerk, onverwoestbaar van bouw, wel doortimmerd, maar zonder architectonische kraak of smaak, is het van binnen een juweel van een kinderhuisje dat de genoegelijke draaitrappige en schuin-gebalkte knusheid van de vorige eeuw paart aan een hypermoderne smaakvolle en kleurige licht-en-lucht-inrichting van de architecte mejufvrouw H. Schröder. Deze laatste oogstte veel lof van haar werk. Men was verbijsterd.

Het bijzonder grote aantal bezoekers op de openingsmiddag bewijst (de bezichtiging van het huis leek op de Cineac-voorstelling van de koninklijke bruiloft: een queue van 100 meter en entree bij mondjesmaat) hoe verheugd men in vele kringen is over deze eerste stap tot uitbreiding van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas.

Kaderblad "Humanitas".

Het aprilnummer van het kaderblad van Humanitas is onder meer gewijd aan een bespreking van de brochure: "Apart of samen", gezichtspunten omtrent maatschappelijk werk en verzuiling, uitgegeven door de dr. Wiardi Beckmanstichting, Amsterdam, en aan de brochure: "Samen Helen", een poging tot vernieuwing van het maatschappelijk werk, publicatie no. 1 van de Stichting Plein, Den Haag.

Onder de woordspelige titel "Apart of samen helen" is vervolgens een beschouwing gewijd aan de gelijktijdig optredende problemen van verzuiling en van de kwade zijde van de institutionalisering bij de hulpverlening van mens tot mens.

Proefschrift mevrouw M. Rood-de Boer.

Te Amsterdam promoveerde tot doctor in de rechtsgeleerdheid mevrouw Mr. M. Rood-de Boer, docente in kinderrecht aan de Sociale Academie te Amsterdam en lid van een commissie van deskundigen voor voogdijzaken van Humanitas. Het proefschrift van mevrouw Rood heet: "Ouders en kinderen"; aspecten van het familierecht.

Opening pensiontehuis voor bejaarden te Hengelo.

Te Hengelo werd op 28 april 1962 door Dr. W. Drees, geassisteerd door de voorzitter Ir. A. Kalff, een pensiontehuis geopend, dat wordt toegevoegd aan het eerste centrum van bejaardenwoningen van Humanitas te Hengelo.

Een tweede wooncentrum voor bejaarden van Humanitas in Hengelo is in voorbereiding, en wel 100 wooneenheden met 66 huisjes, waarvan enkele speciaal zullen worden ingericht voor invaliden. Er komt ook een tweede verzorgingstehuis bij.

Nieuwe afdelingen.

In Veendam en in Slochteren is een afdeling van Humanitas opgericht.

Nieuwe aanstellingen.

De heer Joh. Mulder is aangesteld bij de afdeling Den Haag als candidaat-maatschappelijk-werker voor het algemeen maatschappelijk werk. (uitbreiding)

Mejuffrouw S.N. Groeneveld is aangesteld bij de afdeling Rotterdam als candidaat-maatschappelijk-werkster. (uitbreiding)

Loterij "Actie Flip".

De trekking van de loterij "Actie Flip" is uitgesteld tot uiterlijk 1 augustus 1962. Het uitstel is geen luxe. Er is goed verkocht, minstens 60%, maar dat is niet voldoende voor een geslaagde actie. De verkoop gaat nu met kracht door tot Humanitas is waar het wezen moet.

Collecte te Rotterdam.

De collecte te Rotterdam van Humanitas heeft f. 16.000.-- opgebracht.

Rapport Commissie "Onderdak".

Verschenen is een rapport inzake huisvesting van reclassenten van een commissie (Commissie "Onderdak" genaamd), ingesteld door het Hoofdbestuur van Humanitas op initiatief van de landelijke sectie reclassering.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Paas-weekend.

Tijdens de Paasdagen heeft de H.J.B. een weekend georganiseerd in Hierden bij Harderwijk.

Enkele programmapunten waren: een lezing over wereldfederalisme, een vossejacht, een intelligentietest en een lezing over negro-spirituals. Vooral dit laatste viel bij iedereen bijzonder in de smaak.

Daar het weer goed meewerkte werd tussen de verschillende punten door enthousiast volleybal gespeeld.

Het weekend werd bezocht door + 75 leden, die allen opgetogen huiswaarts keerden.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT

Het blad "E g o".

Het blad voor jongeren: Ego, is verschenen. Militairen ontvangen dit blad op aanvraag zonder betaling. De redactie bestaat uit:

Jan Brouwer, Kitty van der Hage-Rens, Jan Dassen, Rudi Jans en Rob van Kamp. Redactie-secretaris is G. Das.

Het eerste nummer bevat artikelen onder meer over T.V., film, literatuur, sport, grammofoonplaten, over de vliegfiets en een artikel (op de laatste pagina) over het Coornherthuis.

Voor niet-militairen bedraagt de abonnementsprijs f. 4.-- voor hen die onder de 25 zijn en f. 6.-- voor boven 25-jarigen.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Maandblad "Vernieuwing".

Het maandblad "Vernieuwing" bevat in zijn april-meinummer onder meer een artikel van de hand van zijn redacteur K. Timmerman over: "Democratie overgeleverd aan een ziekteproces". Dit artikel is een nabeschouwing over de verkiezingen.

Verder bevat dit nummer van "Vernieuwing" een balans van de daden van Oost en West, speciaal met betrekking tot het zelfbeschikkingsrecht der volken.

De radiospeech van Drs. A. Vermeer over het radicalisme van Pater Hoefnagels is er in opgenomen en een artikel van Henri Sandberg over Leaudaud.

-o-

HUMANISTISCH CENTRUM "MENS. EN WERELD"

Jaarverslag over 1961.

Het jaarverslag van dit Centrum over het jaar 1961 is als bijlage bij dit nummer gevoegd.

-o-

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.

27 mei	Chr. Hennekes	: "Ook dat is eenverkeersagent".
3 juni	H.G. Cannegieter	: "Onze banden".
10 juni	Dr. H. Jansen	: "Pinkstervuur".
17 juni	Dr. P.D. van Roijen	: "Al is mijn glaasje klein....".
24 juni	L. Esmeyer	"Wij mensen".
1 juli	Dr. D.H. Prins	: "Gemaskerd".

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Rekenschap.

Verschenen is het vertraagde eerste nummer van de negende jaargang van Rekenschap, driemaandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Humanistische Stichting Socrates.

Inhoud:

Kwee Swan Liat	: Evolutie en Ethiek.
A.B. Droogleever Fortuyn	: Proeven met mensen geoorloofd of niet?
H.A. Enno van Gelder	: Geloof, ongeloof en wetenschap.
A.D. Belinfante	: Overdenking over de vrijheidsstraf.
F. Reddingius-Salomonsen	: Reactie op een dialoog
P. Krug	: Boekbespreking.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

International Humanist and Ethical Union.

Congres te Oslo.

De pre-adviezen voor het congres te Oslo zijn verschenen, evenals de daarbij behorende commentaren. De pre-adviezen zelf kunt u vinden in het januarinumnummer van "International Humanism", het blad van de IHEU. De commentaren vindt u in het aprilnummer van genoemd orgaan.

Beide nummers bevatten ook korte persoonsbeschrijvingen van degenen die de pre-adviezen en de commentaren hebben opgesteld, en bovendien van de voorzitter van het congres, Dr. G. Langfeldt. Wij nemen hieronder het een en ander van deze persoonsbeschrijvingen voor u over:

De voorzitter van het congres, Dr. G. Langfeldt, is in Oslo op vertrouwde grond. Hij is namelijk professor in de Psychiatrie aan de Oslo'se Universiteit. Hij werd geboren in 1895 en begon zijn loopbaan als politie- en gevangenisarts. In 1940 werd hij professor.

De schrijver van het pre-advies "Naar een rijpe persoonlijkheid" is Professor Sibnarayan Ray, in 1921 in Calcutta geboren. Hij studeerde aan de Universiteit van Calcutta en is thans professor in Engels aan de Universiteit van Bombay.

Commentaar op het pre-advies van Professor Ray wordt geleverd door:

1. Gerhard Szczeny, geboren in 1918 te Salléwon, Oost Pruisen. Hij studeerde filosofie, literatuur en journalistiek aan de Universiteiten van Königsberg, Berlijn en München. Van 1947 tot april 1962 maakte hij deel uit van de staf van Radio München. Hij is de stichter van de Humanistische Unie in West-Duitsland en de auteur van enkele boeken, waaronder "De toekomst van het Ongeloof".

2. Dr. Brock Chisholm, geboren in 1896, Ontario, Canada. Hij studeerde geneeskunde en specialiseerde zich in psychiatrie. Hij had verscheidene functies in het leger in de tweede wereldoorlog. Was van 1948 tot 1953 Directeur-Generaal van de Wereld Gezondheidsorganisatie. Werd in 1959 uitgeroepen tot Humanist van het jaar door de American Humanist Association.

De schrijver van het tweede pre-advies "Naar vrijheid in een georganiseerde wereld" is Raymond Aran, geboren in 1905 in Parijs. Hij werd in 1938 Doctor in de Letteren, is doctor honoris causa aan de Universiteiten van Harvard en Bazel. Gaf in de oorlogsjaren in Londen het blad "La France Libre" uit. Is sinds 1960 verbonden aan de Universiteit van Harvard. Auteur van verschillende boeken.

Commentaar op het pre-advies van de heer Ray wordt geleverd door:

1. Dr. G.R. Dalvi, Professor in de Economie. Dr. Dalvi studeerde economie in Bombay en Londen. Werkte samen met M.N. Roy en Ellen Roy, de grondleggers van de India'se Humanistische Beweging.

2. L.V. Vladar, geboren in 1922 in Tsjecho-Slowakije, thans van Venezolaanse nationaliteit. Studeerde in Caracas en aan het Institute for Social Studies in Den Haag. Is thans verbonden aan het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid in Den Haag.

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Opening dependance Ellinchem (Het Vrije Volk)

De Arnhemse editie van Het Vrije Volk van 30 april 1962 had een verslag van de opening van het tweede kindertehuis Ellinchem te Ellekom, dat wij hieronder in zijn geheel laten volgen:

" De burgemeester van Rheden, mr. J.P. Drost, heeft zaterdagmiddag de dependance van het Humanistisch Kindertehuis Ellinchem in Ellekom officieel geopend. Het "filiaal", dat in een geheel gerestaureerde bovenmeesterswoning uit het einde van de vorige eeuw is ondergebracht, zal voorlopig Klein Ellinchem heten.

" In zijn korte openingstoespraak in hotel Klein Bergsteyn stelde mr. Drost, dat Ellinchem in de afgelopen tien jaar volledig bestaansrecht heeft verworven in de gehele maatschappij, vooral in Ellekom. In het bijzonder de wijze waarop de directeur van Ellinchem, de heer H. Beuke, dit werk leidt, heeft aller waardering afgeworpen, aldus mr. Drost.

" De voorzitter van het bestuur van Ellinchem, mr. Knap, noemde het feit, dat burgemeester Drost het nieuwe huis wilde openen, een symbool van de goede verstandhouding tussen de bewoners van Ellinchem en de burens uit de wijde omtrek. Naar aanleiding van de subsidieverhoging voor de kinderbescherming door het ministerie van Justitie, sprak mr. Knap de hoop uit, dat dit werk op een kwalitatief hoger plan zal geraken, doordat men beter geschoold personeel zal kunnen aantrekken. De tijd is nu rijp om een beroep te doen op de "hele gewone stevige, zakelijke, nuchtere kerels", aldus de voorzitter. "Er ligt nu volop gelegenheid om aan te pakken en hard te werken". /voor de kindertehuizen

" In een korte schets omtrent de geschiedenis, die aan de realisering van Klein Ellinchem vooraf ging, deelde de heer Knap mee, dat men aan geldelijke giften f. 110.000.-- heeft binnengekregen, waarbij een bedrag van f. 50.000.-- van het comité Kinderpostzegels. De totale stichtingskosten van Klein Ellinchem hebben 78 mille bedragen, het overige geld zal besteed worden voor de restauratie van Ellinchem zelf.

" Men hoopt hiermee bij de viering van het tienjarig bestaan aan het einde van dit jaar klaar te zijn. De voorzitter bekleemtoonde voorts, dat er steeds een veel grotere aanvraag voor plaatsing in Ellinchem is geweest dan de ruimte toestond. Men heeft de capaciteit nu opgevoerd van 39 tot 52 kinderen.

D R O S T

" Na de vreugdevolle wijze, waarop de kinderen het nieuwe huis aangekleed en ingewijd hebben, blijft er voor het bestuur maar één opmerking over, aldus mr. Knap: "Dit smaakt naar meer. We zouden het liefst van Ellekom een kinderdorp willen maken, met de burgemeester aan het hoofd als "Drost van Ellinchem". Het nieuwe huis beantwoordt geheel aan het streven de kinderen een zo huiselijk mogelijke omgeving te bieden, zowel naar interne sfeer als naar de ligging van het huis in "een gewone laan" gerekend."

" Tijdens de receptie, die later op de middag werd gehouden, bood de vice-voorzitter van Humanitas, Prof. Belinfante, namens het hoofdbestuur f. 500.-- aan.

" De vertegenwoordigster van het ministerie van Justitie, mejuffrouw M. A. Duvekot, prees in haar felicitatietoespraak de sfeer en de geest in Ellinchem.

" Namens het personeel offereerde mejuffrouw Ditteke Wessels een plantenbak.

" Klein Ellinchem omvat vier kinderslaapkamers, twee leidstervertrekken, een badkamer, een groot dagverblijf, een spreekkamer en een keukentje. De kinderen hebben het geopend door een spinrag, inclusief spin van de deurpost te verwijderen. Het huis is tamelijk sober, maar bijzonder smakelijk ingericht."

-0-

Opening Verzorgingscentrum Bejaarden in Hengelo (Hengelo's Dagblad)

Het Hengelo's Dagblad van 1 mei 1962 gaf het volgende verslag van de opening van het Verzorgingscentrum voor Bejaarden van Humanitas:

" Dr. W. Drees, die circa acht jaar geleden het bejaardencentrum "Humanitas" heeft geopend, was zaterdagmiddag opnieuw in Hengelo, nu om het verzorgingshuis van diezelfde stichting te openen. In een grote tent, die tussen de woningen van Humanitas was opgesteld, gewaagde de oud-premier van zijn grote dankbaarheid voor de toenemende zorg voor de bejaarden.

"Toenemende bejaardenzorg.

" De heer A. Kalff, voorzitter van de Humanitas-stichting, kon in de feesttent talrijke gasten welkom heten alvorens hij iets vertelde van de opzet van het nieuwe tehuis. Bejaarden die enige tijd in één der bejaardenwoningen gehuisvest zijn geweest maar om de een of andere reden er op een bepaald moment de voorkeur aan gaven het afzonderlijk wonen op te geven en een kamer te gaan betrekken waar men zich de maaltijd kan laten verzorgen, vinden in het nieuwe centrum een nieuwe mogelijkheid. Het omvat een aantal vertrekken waarin men kan wonen en de centraal gekookte maaltijden kan nuttigen. Daarnaast kan men in de huiskamer gezelligheid bij anderen zoeken.

" Dr. Drees zei de indruk te hebben, dat de bewoners in het bejaardencentrum Humanitas zich daar wel thuis voelen. Hij verheugde zich over de snelle ontwikkeling die de bejaardenzorg doormaakt en trok daarbij een vergelijking met vroegere jaren, toen iedereen zichzelf maar moest zien te redden wanneer de oude dag was aangebroken.

" Burgemeester jhr. mr. L.M.E. van Fissenne wenste bestuur en bewoners geluk met de nieuwe aanwinst, waarop geheel Hengelo trots is. Hij wees erop, dat de ouder wordende mens, juist door zijn ervaring en levenswijsheid, nog zoveel voor de jongeren kan betekenen.

" Van verschillende kanten, ook van de zijde van de bewoners, mocht het bestuur vervolgens gelukwensen in ontvangst nemen. De heer Wilderink sprak daarbij namens de bewoners. De muziekvereniging Concordia kwam al die gelukwensen nog eens muzikaal onderstrepen tijdens een glorieuze entree in de feesttent."

Een gezamenlijke dodenherdenking in Utrecht. (Het Utrechts Nieuwsblad)

In Utrecht bleek het niet mogelijk, dat alle godsdienstige en levensbeschouwelijke richtingen gezamenlijk de doden zouden herdenken. Het Utrechts Nieuwsblad van 27 april 1962 deelt er het volgende over mede:

" De nationale dodenherdenking op vrijdag 4 mei wordt als gemeld ook dit jaar weer door het Humanistisch Verbond, gemeenschap Utrecht, gehouden. In aansluiting op de stille omgang wordt deze herdenking in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen gehouden; aanvang 20.30 uur.

" Het streven van het Verbond was om de herdenking met de gezamenlijke bevolking van Utrecht te houden, waarbij iedere geloofsrichting, maar ook de neutrale, een spreker had.

" Na echter contact met 't Centraal Oranjecomité te hebben opgenomen, kreeg het Verbond tot antwoord dat het comité geen mogelijkheid zag om tot samenwerking te komen.

" Ook burgemeester en wethouders hebben getracht beide partijen tot een gezamenlijke herdenking te brengen, maar zij zijn evenmin geslaagd.

" Wij staan altijd open voor een gesprek met het C.O.C., aldus de heer J. van den Ban, de waarnemende voorzitter, maar het comité blijkt niet tot de minste samenwerking te willen komen, zoals dit het geval is in Amsterdam en Den Haag.

" Het Verbond zal evenwel in de toekomst blijven streven naar samenwerking. De 4 mei-herdenking is immers een nationale gebeurtenis, waarbij iedere richting haar eigen plaats behoort te hebben.

" (Van de zijde van het Centraal Oranje Comité deelt men mede, dat het C.O.C. een coördinerend comité is dat niet zelf organiseert en is gebonden aan de initiatieven van de onder hem ressorterende verenigingen. Het comité is wel degelijk bereid geweest tot samenwerking, doch toen de christelijke Oranjevereniging Utrecht uitdrukkelijk de wens te kennen heeft gegeven de organisatie van de herdenkingsdienst weer ter hand te willen nemen, is in een vergadering van het C.O.C. besloten aan dit verzoek te voldoen)."

-0-

Centrum Staatskundige Vorming over subsidie kerkenbouw. (Het Vrije Volk)

Het Vrije Volk van 21 april geeft de volgende samenvatting van het rapport van het Centrum Staatskundige Vorming over subsidie kerkenbouw:

" Op grond waarvan kan men van de overheid verwachten, dat zij de bouw van kerken subsidieert? In principe op grond van het recht van iedere burger op een zo volledig mogelijke zelfontplooiing in geestelijk en godsdienstig opzicht, zo meent het bestuur van het Centrum voor Staatskundige Vorming.

" Gisteren is bekend gemaakt, hoe een commissie uit het centrum, onder voorzitterschap van Prof. mr. baron van Wijnbergen uit Nijmegen, over de rechtsgrond van de subsidiëring denkt.

" Zij meent een nieuw licht te kunnen ontsteken in deze materie, die al zoveel pennen en tongen in beweging bracht. En hoewel het parlementaire vooroverleg over de "wet premie kerkenbouw" bijna is

"beëindigd, wil het Centrum aandacht vragen voor deze nieuwe kijk op de zaak.

" De commissie-Van Wijnbergen meent, dat de memorie van toelichting op dit punt te negatief is. Men moet niet gaan vergelijken met overheidssteun aan de woningbouw, zo is haar mening en ook noodzakelijke investeringen of hogere bouwkosten zijn geen wezenlijke argumenten voor premieverlening aan kerkgenootschappen.

" Een krachtig kerkelijk leven is een openbaar belang, heeft indertijd de regeringscommissie vastgesteld. Daarmee kunnen wij het wel eens zijn, aldus de commissie-Van Wijnbergen, maar men mag kerkelijke arbeid niet te veel plaatsen op het nuttigheidsvlak.

"Sociale grondrechten.

" Waar ligt dan de eigenlijke rechtsgrond? In de gedachte van de "sociale grondrechten". Die gedachte betekent immers, dat de burgers een zekere aanspraak mogen maken op zoveel mogelijk kans tot zelfontplooiing.

" Want de moderne staat is steeds meer van beschermer en handhaver van openbare orde en veiligheid geworden tot een instrument ten dienste van zijn burgers bij hun streven naar een menswaardige samenleving (bevordering van onderwijs, volksgezondheid, maatschappelijk werk; enz.).

" De hulp van de overheid richt zich in de eerste plaats tot individuele burgers in hun behoefte aan godsdienstige beleving of geestelijke bezinning. Niet tot instellingen als zodanig, meent de commissie.

" Daarom kan de overheid ook humanisten steunen; zij steunt niet in de eerste plaats het Humanistisch Verbond. De waarheidsvraag speelt hier geen rol meer.

" Wanneer moet financiële hulp worden gegeven? Als de zelfontplooiing in de knel dreigt te komen. Dat is nu het geval. De grote bevolkingstoename en andere snelle veranderingen hebben een noodtoestand voor de kerken geschapen.

" De commissie van het Centrum voelt niet veel voor rechtstreekse subsidiëring, die immers het verantwoordelijkheidsbesef der kerkleden zou kunnen doen verminderen. Zij zou het liever zoeken in fiscale verlichting en vrijstelling van rechten.

" Maar dat zet in de huidige omstandigheden geen zoden aan de dijk; daarom is directe subsidiëring thans nodig en aanvaardbaar."

-0-

Reactie op brief van Generale Synode inzake geestelijke vorming op de openbare school. (De Tijd-Maasbode en Het Zeeuws Dagblad)

De Tijd-Maasbode van 26 april en Het Zeeuws Dagblad van 28 april geven een uittreksel van een artikel van Ds. S. Gerssen in Theologia Reformata naar aanleiding van het besluit van de Generale Synode inzake adhaesie met geestelijke vorming op de openbare school. Wij nemen het artikel uit De Tijd-Maasbode in zijn geheel voor u over;

" Het blad "Theologia Reformata" bevat een artikel van ds. S. Gerssen naar aanleiding van het besluit der Generale Synode over de brief van het Humanistisch Verbond om adhaesie voor het verzoek

"aan de minister om ook dit Verbond gelegenheid te geven voor
"geestelijke vorming op de scholen. De Synode besloot deze adhae-
"sie niet te geven, zij het, dat erbij gezegd werd, dat men zich er
"ook niet tegen zou verzetten. Ds. Gerssen stelt dan: Dat dit
"voorstel slechts de kleinst mogelijke meerderheid heeft kunnen
"halen, getuigt er wel van, hoe moeilijk deze zaak in de Synode
"lag. Niettemin is met deze beslissing art. 36 van de Nederlandse
"Geloofsbelijdenis miskend. De kerk maakt het de politici te ge-
"makkelijk, wanneer zij oplossingen aan de hand doet, waarin de
"spanning tussen confessie en concessie wordt gebroken. Bovendien
"overschrijdt zij daarmee de grenzen, die aan het politieke spreken
"van de kerk zijn gesteld. Voorts is het op zijn minst vreemd, wan-
"neer gezegd wordt, dat de kerk de vrijheid erkent om het Evangelie
"niet te aanvaarden. De kerk vraagt om vrijheid voor haar arbeid tot
"kerstening van het volksleven en zij bidt om bekering voor degenen,
"die van het Evangelie zijn vervreemd. De vraag is, welk vrijheids-
"begrip de Synode parten heeft gespeeld. Is dit de vrijheid, waar-
"toe de waarheid vrij maakt of verraadt dit pleidooi een humanis-
"tische infectie? In dat geval behoeft het niet te verwonderen,
"wanneer er geen werkelijk antwoord aan het humanisme uit de bus kon
"komen. Wij zijn zeer verlegen om een grondige bezinning op de bijbel-
"se visie op de vrijheid van de mens. Bovendien kan men zich afvra-
"gen, wat het Humanistisch Verbond eigenlijk wil. Vindt men de huma-
"nistische invloed op het huidige openbaar onderwijs nog niet sterk
"genoeg? Wil het daarbinnen nog bovendien ruimte hebben om propa-
"ganda te kunnen voeren voor zijn Verbond? En moet die ruimte gebo-
"den worden onder hoge sanctie van de kerk? En moet evenzo worden
"gereageerd wanneer straks zal blijken, dat het Verbond ook op de
"lagere scholen wil worden toegelaten? Als het waar is, dat deze
"beslissing van de Synode onontkoombaar was, omdat zij voortvloeit
"uit het Herderlijk Schrijven over Christen-zijn in de Nederlandse
"samenleving, dan vragen wij ons af: welk gezag heeft zo'n herder-
"lijk schrijven in de kerk? Staat het boven art. 36, waarin de grond-
"lijnen van de reformatische visie op de verhouding van kerk en
"staat zijn getrokken? En tenslotte: is een reactie als deze niet
"een zeer sterke ruggesteun voor de toenemende verzuiling van ons
"volksleven, dat de verwijten naar de andere kant als onbillijk en
"ongeloofwaardig moeten worden teruggewezen? De verzuiling wordt
"niet tegengegaan door een bleke tolerantie, maar door de agressie
"van het Evangelie."

-o-

Subsidie Thuisfront in de Raad van Boxmeer. (Het Dagblad voor Oost-Noord-Brabant)

Het Dagblad voor Oost-Noord Brabant geeft een verslag van een gemeenteraadszitting van Boxmeer inzake subsidie aan het Humanistisch Thuisfront, waaruit weer eens blijkt hoezeer de oude foutieve ideeën over het Humanistisch Verbond en zijn veronderstelde band met de Vereniging voor Sexuele Hervorming nog altijd opgeld doen. Wij nemen het Raadsverslag, voor wat betreft de subsidie aan het Hum. Thuisfront, in zijn geheel voor u over:

" Met 10 stemmen vóór en 1 stem tégen verleende de raad van de
"gemeente Boxmeer donderdagavond in zijn openbare vergadering
"onder voorzitterschap van burgemeester mr. G. Mol op voorstel
"van B. en W. een subsidie van f. 10.-- aan de Stichting Militaire

"Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront te Amsterdam. Tegen
"stemde het lid mej. G. Cornelissen. Het zou namelijk naar haar
"mening te ver gaan als een gemeente als Boxmeer, waarvan de be-
"volking voor omtrent 99 pct. christelijk georiënteerd is en waar
"onkerkelijkheid praktisch niet voorkomt, een dergelijke niet-confes-
"sioneel gerichte instelling zou steunen, temeer nog daar er in de
"gemeente Boxmeer wellicht geen mensen zijn die van de zorg van het
"Humanistisch Thuisfront gebruikmaken.

" B. en W. hadden mede aan de hand van recente perspublicaties
"met betrekking tot het Humanistisch Thuisfront hun voorstel toege-
"licht. Daarbij hadden ze o.a. aangevoerd dat ook op parlementair
"niveau de katholieke afgevaardigden thans het Humanistisch Thuis-
"front niet langer meer financiële steun onthouden. Het raadslid H.
"Philips (dat als katholiek en zelfs als KAB-man niettemin de P.v.d.
"A. in de raad vertegenwoordigt) voegde er bij het debat over deze
"kwestie nog aan toe, dat pater Stokman in de Eerste Kamer steun
"aan "minderheden" had voorgestaan. Het socialistisch raadslid acht-
"te zich dan ook "in goed gezelschap" om gemeentelijke subsidiëring
"goed te keuren.

"Niet christelijk!

" Mejuffrouw Cornelissen beriep zich o.a. op gegevens uit het
"Katholiek Archief, waaruit blijkt dat het Humanistisch Verbond
"een zeer nauwe relatie heeft met de Bond voor Sexuele Hervorming;
"de opvattingen van deze Bond met betrekking tot sexualiteit en
"huwelijksmoraal zijn volkomen in strijd met de christelijke opvattingen
"dienaangaande. Naar haar oordeel behoeft het gemeentebestuur van
"Boxmeer het Humanistisch Thuisfront nog niet te subsidiëren omdat
"het parlement zulks wel doet.

" Het lid A. van Boven merkte op, dat 25 jaar geleden in Boxmeer
"over subsidiëring van het Protestants-Christelijke Thuisfront net
"zo gedacht zou zijn als thans door mejuffrouw Cornelissen wordt ge-
"dacht over het verlenen van een bijdrage aan het Humanistisch Thuis-
"front. Zuiver op wettelijke grondslag zoude heer van Boven iedereen
"het recht willen geven zo te leven als hij verkiest. Op grond daar-
"van mag naar de mening van de heer van Boven ook deze categorie
"Nederlanders - hoe klein deze ook in Boxmeer zou zijn - financiële
"steun niet onthouden worden.

" Burgemeester Mol had begrip voor de bezwaren van mej. Cornelis-
"sen. Maar hij was toch van mening, dat, gezien de ontwikkeling van
"de bevolking van Boxmeer, waar zich steeds meer "import" vestigt,
"het toch best mogelijk zou kunnen zijn, dat er hier mensen wonen, die
"hun kinderen in militaire dienst willen laten profiteren van de
"zorg van het Humanistisch Thuisfront. Hoe groot die categorie is,
"is niet bekend en zelfs niet te berekenen. Het aantal komt er overi-
"gens ook niet op aan. De voorzitter kon zich indenken, dat er in-
"derdaad wel enige "angst" kan bestaan voor het gevaar van bepaalde
"besmettingen". Maar vooral ook met het oog op de verdraagzaamheid
"bepleitte hij subsidiëring van het Humanistisch Thuisfront. Met uit-
"zondering van mej. Cornelissen (die nog verklaarde voor het werk
"van het Humanistisch Thuisfront op zich grote waardering te hebben)
"stemde de raad vóór."

Buitenkerkelijkheid onder studenten en academici (De Tijd-Maasbode).

In De Tijd-Maasbode van 16 maart schreef Dr. P.V. Hooydonk een artikel over Buitenkerkelijkheid onder studenten en academici, waaruit wij enige gedeelten laten volgen:

" In het weekend van 17-18 maart wordt op het Philosophicum van het aartsbisdom Utrecht "Dijnselburg" te Huis ter Heide (U) een studiebijeenkomst gehouden, georganiseerd door zijn studenten als leden van "Vindicamus", de federatie van studenten aan de Nederlandse katholieke theologica en philosophica, waarbij zij als gast, de leden van de katholieke studentenverenigingen in Nederland hebben uitgenodigd, die in grotere getale dan verwacht werd aan de uitnodiging gevolg gaven.

" Als thema van het studie-weekend werd gekozen: Buitenkerkelijkheid, in het bijzonder de buitenkerkelijkheid onder studenten en academici. Om dit in te leiden werden als sprekers gevraagd: Prof. W. Banning en Prof. B. Barendse; en om de sprekers in de behandeling van vragen en gerezen moeilijkheden bij te staan, werd een forum samengesteld onder leiding van Drs. J. Weterman, professor aan het philosophicum.

"Bezorgdheid.

" Waarom werd het onderwerp "Buitenkerkelijkheid" gekozen? Omdat de buitenkerkelijkheid een verschijnsel is, waar wij katholieken ons hoe langer hoe meer bij betrokken gevoelen en dat ons hoe langer hoe meer zorgen geeft. Maar deze belangstelling en bezorgdheid komen betrekkelijk laat. Van Reformatorische zijde viel de aandacht veel eerder op dit verschijnsel: het eerste boek over de buitenkerkelijkheid in Nederland verscheen in 1933 van de hand van een protestant: J.P. Kruyt. De onkerkelijkheid in Nederland. Waarom? Niet omdat in het verleden geen buitenkerkelijkheid van katholieke oorsprong zou hebben bestaan; het Centraal Bureau voor de Statistiek neemt aan, dat de afval van katholieken sinds het midden van de vorige eeuw in omvang gelijk is geweest aan de afval van protestanten. Ook niet omdat de godsdienst-sociologie het eerst door protestanten werd beoefend. Maar omdat de Nederlands Hervormde Kerk zich nog steeds achtte de nationale Kerk te zijn en zich daarom ook bewust was, dat, afgezien van afscheidingen, een uittreden uit haar Kerk een staan buiten iedere Kerk betekende.

" De Katholieke Kerk kende haar slappe leden die weinig of niet praktiseerden maar die zich toch op de hoofdmomenten van hun leven met de katholieke Kerk verzoenden. Daarnaast stond de groep, die men "afschreef" "waar toch niets meer aan te doen was"; deze verdween uit de kerkelijke administratie en daarmee definitief uit het oog van de Kerk; in haar apostolaat bekormerde zij zich niet meer om hen. Zij kon zich de buitenkerkelijkheid van deze mensen moeilijk bewust worden, omdat zij in de Nederlandse samenleving geen nationale, maar een "aparte" Kerk was, door wie een uittreden scherp als afval werd gevoeld en als een binnentreden in het kamp van de anderen, de vreemden, de vijanden, die samenspannen tegen de katholieken; de afvalligen hadden dus onderdak gevonden. Zij kon zich voor deze buitenkerkelijken moeilijk verantwoordelijk weten, omdat zij zich ook niet voor de protestanten verantwoordelijk wist (tenzij in het bestrijden van hun ketterijen).

" Door de toenemende contacten met niet-katholieken, vooral in en

"na de laatste wereldoorlog, hebben de katholieken de andersdenken-
"den beter leren onderscheiden en kennis gemaakt met de buitenker-
"kelijkheid. Hierdoor werd een vruchtbare voedingsbodem geschapen
"voor de Franse literatuur, die vooral sinds het boek van H. Godin
"en Y. Daniël, France, Pays de mission? in 1943 haar grote bezorgd-
"heid uitte over de onkerkelijkheid onder de Franse katholieken, en
"die deze bezorgdheid aan de katholieken in Nederland heeft overge-
"dragen."

===

" De geestesgeschiedenis leert ons, dat sinds Descartes in het
"moderne denken de eenheid van het middeleeuwse denken fundamenteel
"verbroken is: het religieuze openbaringsdenken is los komen te
"staan van het wetenschappelijke denken. Beide sferen werden aanvan-
"kelijk nog in dezelfde persoon bijeengehouden; zij die de moderne
"rationele methode waren toegedaan waren gelovige mensen; maar lang-
"zamerhand verdeelden de sferen zich over twee groepen, die vreemd,
"wantrouwig, zelfs afwijzend tegenover elkaar gingen staan. Typolo-
"gisch zouden wij deze twee groepen als "kerkelijk" en "buitenkerkelijk"
"kunnen karakteriseren; het wetenschappelijke denken vond hoe langer
"hoe meer onderdak bij een buitenkerkelijke groep, die tot in de 19e
"eeuw wel de uiterlijke banden met de verschillende kerken bewaarde,
"maar innerlijk van haar vervreemde, totdat in de 19e eeuw ook de
"uiterlijke banden verbroken werden; het religieuze openbaringsdenken
"vond in het Westen als vanouds onderdak in de verschillende kerken.

" Het wetenschappelijke denken ontwikkelde zich in een buitenkerke-
"lijke groep: in zijn rationalisme vertrouwde het alleen op het ver-
"standelijke denken en wilde alle menselijke levensgebieden alleen ver-
"standelijk benaderen; ook de godsdienst, en daarom trachtte het het
"geloof van de mens te rationaliseren, de uiteindelijke grond van het
"geloof in de menselijke rede te zoeken, niet in een openbaring die
"het menselijke verstand te boven gaat; in zijn empirisme vertrouwde
"het alleen op de natuurwetenschappelijke methode als de enige weten-
"schappelijk verantwoorde methode: de waarheid moest een tastbare waar-
"heid zijn om door het menselijke verstand aanvaard te kunnen worden;
"hierdoor kwam de openbaring buiten het bereik van het menselijke ver-
"stand te liggen. Door zijn rationalisme en empirisme vervreemde het
"wetenschappelijke denken van het denken van de kerk, dat een openba-
"ringsdenken is. Toen de empirische wetenschappen in de vorige eeuw
"een hoge vlucht namen en ongekende inzichten verschaften, moende het
"wetenschappelijk denken het openbaringsdenken van de kerk zelfs te
"kunnen weerleggen, maar in de huidige tijd begint het wetenschappelijke
"denken te erkennen, dat de empirische wetenschappen slechts een as-
"pect van de werkelijkheid benaderen, vaak zelfs een werkelijkheid pro-
"jecteren, en het acht zich nu niet in staat en bevoegd over de open-
"baring een uitspraak te doen. Maar de kloof met het openbaringsdenken
"wordt hierdoor niet overbrugd.

===

" In de huidige wetenschappen en onder de huidige wetenschapsbeoeffe-
"naren herkennen wij wat wij boven als verklaring van hun buitenkerke-
"lijkheid hebben gegeven, maar het is een verklaring die uitgaat van
"invloeden die vanuit het verleden doorwerken in het heden. Want er
"is een kentering opgetreden, een reactie is ontstaan tegen de verstan-
"delijke eenzijdigheid van het rationalisme, tegen een empirisme dat het

"leven verbreekt en de mens van zichzelf vervreemdt. De mens, mis-
"schien wel in de eerste plaats de wetenschapsmens, begint oog te
"krijgen voor het mysterie van het leven, voor het mysterie dat de
"mens is. Wij zien dit in het Nederlands Humanistisch Verbond, dat
"buitenkerkelijk wil zijn, en waarvan een groot percentage intellectu-
"eel is.

" Betekent dit, dat de huidige intellectueel daardoor ook dichter
"bij de kerk is komen te staan?

" Wanneer wij de huidige symptomen goed verstaan, dan ligt deze con-
"clusie niet voor de hand. Eerder beluistert men een ergernis aan
"en een verzet tegen hetgeen men in de huidige theoretische en toege-
"paste wetenschappen verfoeit: het rationele, begripsmatig geformu-
"leerde en gededuceerde en het organisatorische, waardoor men een
"werkelijkheid - een menselijke, een goddelijke - voelt aangetast, die
"zich niet rationeel, begripsmatig, in een formule laat samenvatten
(als een in de hand hebben), nog minder zich langs geijkte banen laat
"organiseren. Omdat de kerk deze aspecten zo sterk op de voorgrond
"plaatst, ontneemt zij het zicht op de diepe levensmysterieën.

" Van pastoors hoort men wel, dat intellectuelen niet hun gemakke-
"lijkste parochianen zijn. Kan het zijn, dat een strakke geest een be-
"weeglijke geest ontmoet? Treedt in de verkondiging, in de zielzorg
"een Christendom naar voren, dat beweeglijk is, dynamisch, of wordt
"beweeglijkheid, dynamiek als gevaarlijk gezien, vindt men zijn veilig-
"heid in het scherpomlijnde? Gedacht zou kunnen worden aan intellectu-
"elen die in geloofsmoeilijkheden, in morele moeilijkheden verkeren.
"Verwachten juist deze niet een grote beweeglijkheid en ruimheid van
"benadering? Geloofsmoeilijkheden betekenen nog geen ongeloof, inte-
"gendeel, misschien zijn zij juist het kenmerk van het zoekende ge-
"loof in de menselijke geest; morele moeilijkheden betekenen nog geen
"immoraliteit; want zij kunnen een uitdaging zijn van het zoeken naar ware
"wetten in het menselijke leven. Maar zij kunnen tot ongeloof en immo-
"raliteit uitgroeien, indien niet de beweeglijkheid en ruimheid van
"de verkondiging en van de leer tegemoet treedt. Historisch inzicht
"leert ons, dat het Christendom in ontwikkeling, beweeglijk is. Is de
"geest het niet, die het eerst deze ontwikkeling ontdekt, voorziet?
"En zal daarom ook de geest zich niet het eerste stoten aan wat strak
"is, aan wat vasthoudt?

-o-

Humanistische rubrieken. (Het Arnhems Dagblad)

In Het Arnhems Dagblad van 7 mei verscheen weer de rubriek Buitenker-
kelijk Humanisme.

De rubriek opent met een lang artikel over het humanisme als religi-
euze levenshouding. De schrijver behandelt in dit artikel de discussie die
plaats heeft gehad in Mens en Wereld over de vraag of de humanist een per-
soonlijk God kan aanvaarden, de uitgave van Thaumasia over modern ongodsdienstig humanisme en het artikel van Dr. J. Faber in Rekenschap onder de
titel: Anthropocentrisch : antithese of polariteit; van dit artikel wordt
een uitvoerig uittreksel gegeven.

De samensteller van de rubriek betreurt het, dat de in uitzicht ge-
stelde artikelen van een deskundige in Mens en Wereld, over de vraag of de
humanist een persoonlijk God kan aanvaarden, nog niet zijn verschenen.

Verder bespreekt de samensteller van de rubriek de gang van zaken bij
het verzoek van het Humanistisch Verbond aan de Minister van O.K. & W., om

op de openbare scholen de mogelijkheid te openen tot geestelijke vorming vanwege genootschappen op geestelijke grondslag. Het artikel volstaat met een zakelijke weergave van de gang van zaken vanaf het eerste verzoek van het Verbond tot aan het voorgestelde amendement en de reactie van de Generale Synode plus de reacties die daarop weer zijn gevolgd.

Het Parool.

Het Parool van 8 mei heeft weer zijn rubriek Nieuws uit de Humanistische wereld. De rubriek bespreekt de kwestie Sierksma aan de Leidse Universiteit, de uitslag van de enquête van het Humanistisch Thuisfront, het kondigt het verschijnen van het blad "Ego" aan van het Humanistisch Thuisfront, vertelt iets over enkele T.V.-programma's van de Humanisten in België.

Verder geeft de rubriek een uittreksel van het artikel van Prof. Loenen in Rekenschap, waarin deze pleit voor het behoud van het gymnasium.

-o-

Bevrijdend Denken over verhouding Vrije Gedachte en Humanistisch Verbond.

Bevrijdend Denken van 5 mei bevat een artikel van Viator onder de titel: "Wij en de anderen of Eenzaam maar niet alleen", waarin ook het Humanistisch Verbond ter sprake wordt gebracht. Wij nemen enkele stukken uit dit artikel voor u over:

" Dat het zoveel jongere Humanistisch Verbond wat het aantal leden betreft de zoveel oudere vrijdenkersvereniging "De Dageraad", thans "De Vrije Gedachte" zo ver is voorbijgestreefd, is m.i. wel in hoofdzaak hierin gelegen:

"1. de veel mildere houding van het Humanistisch Verbond tegenover kerk en godsdienst;

"2. de activiteiten die het H.V. ontwikkelt op het terrein van het maatschappelijk werk als: ziekenhuis- en gevangenisbezoek, het aanstellen van een aantal "geestelijke raadslieden" die de rol van de dominee hebben overgenomen, de bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden.

" Die mildheid en die hulp die het H.V. zo gaarne wil bieden aan "de mens in nood", het zich verantwoord willen voelen voor "de medemens" (termen die men in het H.V. zo veelvuldig gebruikt), daarmee heeft het H.V. een snaar aangeraakt die de mensen, die over het algemeen liever niet zo diep willen nadenken, sympathie hebben doen opvatten voor het Humanistisch Verbond. Door middel van het H.V. doen ze dan iets voor "de ander", waarmee zij dan hun geweten geruuststellen.

" De felheid waarmee "De Dageraad" zich indertijd keerde tegen kerk en godsdienst en die onze beweging nog altijd zo domweg wordt verweten, had haar reden. Zoals het burgerdom in de 18e eeuw de strijd tegen de kerk heeft aangebonden, moest aanbinden, om zich te bevrijden van het feodale juk, ook toen stond de kerk aan de kant van het behoud, zo moest ook de arbeidersklasse zich richten tegen de kerk. De brave burgers van vandaag weten dit niet meer, vandaar "dat domme gepraat."

" In zijn artikel in B.D. van 24 maart j.l. zegt J.G.R. aangaande
"het H.V.: Zonder een kerk te zijn of te willen worden, wil het de
"rol van de kerken overnemen ten aanzien van hen, die losgekomen zijn
"van de godsdienstige opvattingen en in geen kerk meer thuisbehoren.

" Hiermede heeft hij in de roos geschoten, d.w.z. voor het ogenblik,
"want dat kon wel eens veranderen in een niet eens zo verre toekomst.

"Er is een element in het H.V. aanwezig dat drijft naar kerkvorming.

"Uitingen daarvan hebben wij wel eens in ons blad gesignaleerd. Omdat

"het H.V. zo verdraagzaam, so soepel is en er zo voor oppast iemand

"voor het hoofd te stoten, trekt het zoveel van die beste brave lie-

"den aan, die het toch zo goed met de mensen voor hebben, die nog al-

"tijd niet geleerd hebben, dat men uit pure goedheid des harten rampen

"teweeg kan brengen, die er nog nooit van hebben gehoord dat zachte

"dokters stinkende wonden maken. Deze mensen trekt onze vereniging

"niet aan en, aangezien de mensheid voor het grootste deel bestaat

"uit dit soort lieden, is onze vereniging zo klein. Met een beroep

"op het gevoel bereikt men de massa eerder dan met een beroep op het

"verstand."

=====

HUMANISTISCH CENTRUM "MENS EN WERELD"

Secretariaat: J.W. Brouwersstraat 16 te Amsterdam; telefoon 721044

AMSTERDAM, maart 1962

J A A R V E R S L A G 1 9 6 1INLEIDING

In het verslagjaar werden de reeds in vorige verslagen vermelde activiteiten van het Humanistisch Instituut voor Sociologisch Onderzoek, de Humanistische Pers- en Documentatiedienst en de Ontmoetingsbijeenkomsten voor buitenkerkelijken voortgezet.

Naast deze werkzaamheden - die alleen door de gezamenlijke organisaties tot stand kunnen worden gebracht - werd ook aan de onderlinge informatie aandacht besteed. Op de regelmatig gehouden bestuursvergaderingen werden de actuele en principiële vraagstukken van de eigen organisaties belicht. Er werd een begin gemaakt met het regelmatig samenstellen van een activiteiten-agenda.

In de vertegenwoordiging van de verschillende organisaties vonden enige mutaties plaats.

BESTUUR

De heren Polet (HV), W. Romijn (Weezenkas) en H. van Woudenberg (HWG) verlieten het bestuur, zodat op 31 december de samenstelling als volgt was:

Mej. M. Dijkstra	-	Humanitas	voorzitster	}	Dagelijks
Dr. J.P. van Praag	-	Hum. Verbond	vice-voorzitter		
H. van Schaaik	-	Humanitas	secretaris		
Drs. J. Koopman	-	Hum. Verbond	penningmeester	}	Bestuur
H. Bosselaar	-		2e secretaris		
Mw. D. Heroma-Meilink	-	Vert. Landelijke Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden.			
Mr. M. Knap	-	Vert. Hum. Stichting Huisvesting Bejaarden.			
Dr. E. Nordlohne	-	Vert. Humanistisch Thuisfront.			
A.J. Hekkelman	-	Vert. Weezenkas.			
Mej. R. ter Heege	-	Vert. Hum. Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid.			
Mw. Mr. H. Singer-Dekker	-	Hoofd van de Pers- en Documentatiedienst (woont als adviseur alle vergaderingen bij).			

HUMANISTISCH INSTITUUT VOOR SOCIOLOGISCH ONDERZOEKBuitenkerkelijkheidsonderzoek

Het eerste deel van het onderzoek naar de aard van de buitenkerkelijkheid en het proces der ontkerkelijking - de enquête - wordt door

mevrouw Dra. R.A.M. Kwan-de Liefde bewerkt en zal volgend jaar gereed komen. Inmiddels wordt voortgang gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van het tweede gedeelte van het onderzoek, de verzameling en bewerking van 100 levensgeschiedenissen. Hieraan wordt gewerkt door mej. A. Polman en de heren J. Ietswaart en H. Laan, onder leiding van de heer Drs. H. van Wieringen.

Men hoopt het eindrapport in 1962 gereed te krijgen.

Onderzoek in de Zuiderzeepolders

Een onderzoek, in soort gelijk aan het buitenkerkelijkheidsonderzoek, zal worden aangevat in de streek van de Zuiderzeepolders, in samenwerking met de Sociologische Afdeling van de Directie Zuiderzeepolders en onder wetenschappelijke supervisie van Prof. Dr. H.C.J. Duyker.

Onderzoek Bejaarden in Amsterdam

Aan het Amsterdamse bejaardenonderzoek werd door mevrouw Dra. M. Geilman-de Jong en mevrouw Dra A.M. Ploeger-Schaapman deelgenomen.

Onderzoek jeugdigen in Rotterdam

De Gemeente Rotterdam entameert een jeugdonderzoek, waarbij het HISO wordt vertegenwoordigd door mevrouw Dra M. Geilman-de Jong.

Het bestuur van het Humanistisch Centrum is Prof. Dr. T.T. ten Have, directeur van het HISO, veel dank verschuldigd voor zijn leiding van het Instituut.

PERS- EN DOCUMENTATIEDIENST

In 1961 verschenen 11 nummers van de Humanistische Documentatiedienst.

Het Humanistisch Verbond organiseerde op 11 februari een persconferentie. De opkomst daarvoor was verheugend groot. Opvallend was de grote belangstelling, welke van de zijde van de pers getoond werd voor het internationale Humanisme. In 28 dagbladen en alle edities van Het Vrije Volk verscheen een verslag van deze conferentie. Bovendien wijdden enkele dagbladen beschouwingen aan de betekenis van het Verbond.

De afzonderlijke jubileumvieringen in verschillende grote gemeenschappen ondervonden ook belangstelling van de zijde van de pers. Aan deze vieringen hebben 26 dagbladen een verslag gewijd.

Het Humanistisch Thuisfront hield op 13 september een persconferentie, ter inleiding van de handtekeningen-actie voor geestelijke verzorging in het leger. Van deze persconferentie gaven 26 dagbladen een verslag.

De handtekeningen-actie van het Thuisfront heeft, onafhankelijk van de verslagen van de persconferentie, ook nog geleid tot een lange serie reportages over het werk van het Thuisfront en vele principiële beschouwingen in de pers.

Over het algemeen kan men zeggen, dat de aandacht van de pers voor het Humanisme zich nog steeds in stijgende lijn bevindt.

De Persdienst verzorgde in het verslagjaar viermaal de rubriek "Humanistisch Nieuws" voor de Humanistische uitzendingen van de Wereldomroep. Deze uitzending heeft telkens plaats in de maand waarin 5 zondagen voorkomen en dan op de laatste zondag.

In de loop van het jaar werd een begin gemaakt met het toezenden van de krantenverslagen van lezingen voor het Humanistisch Verbond aan de inleider zelf of, wanneer dat niet mogelijk bleek, aan de Gemeenschap die de lezing had georganiseerd. Het bleek dat deze toezending zeer op prijs wordt gesteld.

ONTMOETINGSBIJENKOMSTEN VOOR BUITENKERKELIJKEN

Na twee gespreksbijeenkomsten te Geleen werd een plaatselijke werkgroep gevormd, die in samenwerking met het Centrum voor het seizoen 1961-1962 twee bijeenkomsten zal beleggen.

Vorbereidingen worden getroffen om de proefnemingen te vervolgen in Vlaardingen en Amsterdam.

Het bestuur meent, dat deze bijeenkomsten in de toekomst indicaties kunnen opleveren omtrent de behoefte en opzet van een vormingscentrum. Het zal nog jaren duren voor het Humanistisch Centrum "Mens en Wereld" iets van dit veraf-liggende plan tot het stichten van een vormingscentrum kan realiseren, maar het hoopt dat de besturen van de deelnemende organisaties begrip zullen hebben voor het belang van deze proef-bijeenkomsten en dat zij daarvoor ook een kleine verhoging van de bijdrage aan het Centrum over zullen hebben.

BESTUURSVERGADERINGEN

Er werd in totaal in 1961 viermaal vergaderd: tweemaal door het Algemeen en tweemaal door het Dagelijks Bestuur.

In de laatste vergadering van het algemeen bestuur werd aandacht geschonken aan het aanstaande congres van de "International Humanist and Ethical Union" dat te Oslo zal worden gehouden.

H. Bosselaar
2e secretaris.

=====